

PUDASJÄRVEN SEURAKUNTA

Talousarvio vuodelle 2024

Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2026

Seurakunnan talousarvion laatimista koskevat säännökset on koottu kirkkojärjestyksen 6. lukuun. Siinä säädetään myös vuotta pitemmän aikavälin toiminnan ja talouden suunnittelusta.

Seurakunnan talousarviolla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

1. **Toiminnan ohjauksen näkökulma** sisältää käyttötalous- ja investointiosan.
2. **Kokonaistalouden näkökulma** sisältää tuloslaskelma- ja rahoitusosan
3. **Alijäämän kattamisvelvollisuus**
4. **Taloussuunnittelun periaatteet**

Tuloslaskelmaosassa ja rahoituslaskelmaosassa kuvataan talousarvion kokonaistaloutta. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan eli käyttötalouden tulot ja menot, verotulot, verotusmenot, keskusrahastomaksut, mahdolliset keskusrahastolta saatavat toiminta-avustukset, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen näkyy tuloslaskelmaosassa tulo-rahoituksen riittävyysnä menoihin nähden suunnitelmavuosina. Tuloslaskelmaosan välitulokset ovat **toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä (alijäämä)**.

Käyttötalousosan suunnitelmien avulla ohjataan seurakunnan toimintaa. Talousarvion käyttötalousosassa **kirkkovaltuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet** sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimintayksiköille ja tehtäväalueille tehtävien hoitamista varten. Kirkkoneuvoston on esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston talousarviossa ja - suunnitelmassa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Investointiosassa kirkkovaltuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot investointihankkeille tai hankeryhmille. Investointiosassa esitetään investointihankkeen kokonaiskustannusarvio. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosien kesken. Kirkkovaltuusto hyväksyy investoinnin hankintamenoa koskevan kokonaiskustannusarvion, vaikka investoinnin hankintameno arvioidaan jakaantuvan kahdelle tai useammalle vuodelle. Talousarvion perusteluissa todetaan tällöin, että investoinnin hankintameno jakottamista taloussuunnitelmassa voidaan tarkistaa kokonaiskustannusarvion rajoissa talousarviossa, tilinpäätöksen yhteydessä tai erillisellä kirkkovaltuuston tekemällä talousarviomuutospäätöksellä.

Rahoitusosassa osoitetaan, miten suunniteltu toiminta vaikuttaa seurakunnan rahavaroihin ja erityisesti maksuvalmiuteen.

SU W

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kustannusten kohdentaminen toiminta- ja taloussuunnitelmassa:

Kirkkovaltuuston 8.5.2023 hyväksymään strategiaan sisältyvät arvot, missio, visio ja suuntaviivat tulee olla perustana laadittaessa toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita talousarvio- ja suunnitelmavuosille.

Kirkkovaltuuston hyväksymien tavoitteiden tulee täyttää seuraavat edellytykset:

- **ohjaa seurakunnan toimintaa ja työntekijöitä hyväksytyyn strategisten linjausten toteuttamiseen**
- **lähtee seurakuntalaisten tarpeista ja odotuksista**
- **on konkreettinen, yksiselitteinen, realistinen ja arvioitavissa oleva**
- **auttaa seurakunnan työntekijöitä tekemään ensiarvoisen tärkeitä töitä**
- **on haasteellinen, mutta seurakunnan voimavaroin saavutettavissa**

Talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan sekä siitä raportoidaan hallintoelimille talousarviovuoden aikana ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Kustannusten kohdentamisessa tulee huolehtia, että tehtäväkokonaisuuden menot ja tulot budjetoidaan ja kirjataan tehtäväalueelle, minkä toiminnasta on kysymys. Tällä tarkoitetaan sitä, että esim. jumalanpalveluselämän aiheuttamat menot ja tulot budjetoidaan ja kirjataan tehtäväalueelle Jumalanpalveluselämä ja esim. hautaan siunaamiseen liittyvät menot ja tulot (mm. pappien, kanttoreiden ja seurakuntamestareiden palkkakustannukset) budjetoidaan ja kirjataan tehtäväalueelle Hautaan siunaaminen.

Kustannusten kohdentamisen tavoitteena on saada esiin tieto, miten taloudelliset resurssit jakautuvat kirkon perustehtävien kesken.

Kustannusten kohdentamisen perusasioita:

- toimintatuotot ja -kulut arvioidaan tehtäväalueille aiheuttamisperiaatteen mukaan.
- jokainen henkilökuntaan kuuluva arvioi, miten hänen työaikansa jakautuu eri tehtäväalueiden kesken mahdollisimman totuudenmukaisesti. Työajan jakautuminen tehtäväalueiden kesken tallennetaan prosentteina palkanlaskentaohjelmaan.
- kiinteistöjen kokonaiskulut jaetaan tehtäväalueille niiden käytettävissä olevien hyötyneliöiden tai/ja käyttökertojen mukaisessa suhteessa sisäisinä vuokratuloina.
- rakennusten poistot ja sisäiset korkokulut arvioidaan pääluokan kiinteistötoimi tehtäväalueille ja hautaustoimeen kuuluvien omaisuuserien poistot ja sisäiset korkokulut arvioidaan pääluokan hautaustoimi tehtäväalueille.
- seurakunnan kuluista kohdennetaan hautainhoitorahastolle menonoikaisuna välittömät ja välilliset kulut aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.
- hallintokulut (kirkonkirjojenpitoa lukuun ottamatta), verotuskulut ja keskusrahastomaksut vyörytetään pääluokkien seurakunnallinen toiminta ja hautaustoimi tehtäväalueille välittömien kulujen mukaisessa suhteessa.

SW

Sitovuustaso

Sitovuustaso kirkkovaltuustoon nähden on pääluokan ulkoinen toimintakate, kirkkoneuvostoon nähden tehtävälueitten ulkoinen toimintakate. Nettoperiaate edellyttää määrärahojen ja tuloarvioiden yhdenmukaista kohtelua. Määrärahan korottamista tai tuloarvion alentamista koskeva talousarvion muutos on käsiteltävä kirkkovaltuustossa riippumatta siitä, johtuuko poikkeama arvioitujen bruttomenojen ylittymisestä vai bruttotulojen alittumisesta. Hallinnon vyörytyseriä, sisäisiä korkomenoja ja -tuloja sekä sisäisiä vuokramenoja ja -tuloja ei sisällytetä talousarvioon, koska ne eivät ole sitovia eriä ja myös sen vuoksi, että nykyinen budjetointiohjelma ei mahdollista laskentaa jouhevasti.

Tulot

Kirkkovaltuusto päättää 9.10.2023 vuoden 2024 kirkollisveroprosentista pohjautuen kirkkoneuvoston ehdotukseen 1,5 %.

Vuonna 2024 kirkollisveroja arvioidaan saatavan noin 1,387 milj. euroa, joka on 168 000 enemmän kuin tämän vuoden talousarvion veroennuste. Kokonaisuutena talousarvion loppusumman arvioidaan osoittavan lähelle nolaa.

Valtionrahoituksen (katetaan hautaustoimen, väestökirjanpidon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston kunnossapito) ennustetaan vuodelle 2024 olevan noin 150 000 euroa.

Kirkon keskusrahaston myöntämä verotulojen täydennys eli toiminta-avustus arvioidaan olevan 105 000 euroa.

Menot

Inflaatio on ollut aiempina vuosina noin yksi prosentti. Vuonna 2021 inflaatio kiihtyi yli 2 prosenttiin ja vuoden 2022 lopussa inflaatio kasvoi yli yhdeksän prosentin. Vuoden 2023 kesäkuussa inflaatio oli 6,5 % ja sen ennustetaan pysyvän noin 6 prosentin tasolla vuoden loppuun saakka. Vuodelle 2024 inflaatioennuste on maltillisempi, noin 2-2,5%.

Henkilöstökulut

Kirkon nykyinen virka- ja työehtosopimus on voimassa 1.3.2023–28.2.2025. Vuoden 2024 palkkojen tarkistukset tulevat voimaan 1.2.2024 ja niiden suuruus on 2,5%, ellei marraskuun 2023 loppuun mennessä valmistuva kirkon palkkakilpailukyvyyn tarkistelu lopputulos johda suurempiin korotuksiin. Arvioimme talousarviossa palkkakustannusten nousevan 2,5 %.

Henkilösivukulut

Henkilöstösivukuluihin varataan noin 25 % palkkamenoista sisältäen 21 %:n eläkevakuutusmaksun, sairausvakuutusmaksu 1,54 %, työttömyysvakuutusmaksun 0,27 %, ryhmähenkivakuutuksen 0,06 % ja tapaturmavakuutuksen keskimäärin 0,8 %.

Vakituisen henkilöstön osalta palkka- ja henkilöstökulut lasketaan valmiiksi taloustoimistossa. Muita palkkaeriä, kuten toimituspalkkioita, erilliskorvauksia, sijaisten palkkoja ym. tulee arvioida yhdessä tehtävälueiden vastuuhenkilöiden kanssa.

SU W

Vuoden 2024 talousarvion teon pohjana pidetään vuoden 2022 talousarvion määrärahojen tasoa palveluiden ja tarvikeostojen osalta.

Alustavien laskelmien jälkeen vuoden 2024 talousarvion loppusumma on lähellä nollaa. Kirkkoneuvosto esittää valtuustolle, että se määrää vuoden 2024 kirkollisveroprosentiksi 1,5 %.

Koulutussuunnitelmat

Seurakunnan toiminta- ja taloussuunnittelun prosessiin kuuluu yhtenä osana henkilöstön koulutussuunnitelman laatiminen.

Koko kirkon koulutustarjonta on nähtävissä osoitteessa www.sakasti.fi -sivuilla, josta löytyy myös Oulun hiippakunnan koulutustarjonta sekä muiden tahojen järjestämät koulutukset.

Seurakunnan koulutussuunnitelman tavoitteena on hahmottaa seuraavan 3-vuotiskauden toiminnasta nousevat painopisteet ja koulutustarpeet, joihin suunnitelman mukaisella koulutuksella pyritään vastaamaan.

Talousarvioon varataan vuotuisen koulutussuunnitelman toteuttamisen edellyttämä määräraha. Määrärahan suuruus riippuu mm. kouluttautumistarpeesta ja koulutuksen toteuttamistavasta.

Talousarvio ja toimintasuunnitelma

Talousarvioesitykseen tulee entiseen tapaan liittyä perustelut ja toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelma eli kirjallinen osa sisältää selkeästi todennettavissa olevat tavoitteet. Strategiaan sisältyvät arvot, missio, visio ja suuntaviivat tulee olla perustana laadittaessa toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita talousarvio- ja suunnitelmavuosille.

Taloustoimiston henkilöstö antaa tarvittaessa lisäohjeita talousarvion laadinnassa.

Vuoden 2024 osalta toimintasuunnitelma on oltava yksityiskohtaisempi, kun taas vuosien 2025 ja 2026 osalle riittää yleisluontoinen, pääsuuntaviivat kattava toiminta- ja taloussuunnitelma.

Talousarvion ja toimintasuunnitelman lisäksi jokaisen työalan tulee tehdä tarkempi listaus varattujen rahojen toteutuksen suunnitelmasta, jota listausta työalat käyttäjät päivittäisen budjettiseurannan muistilistana. Tämä muistilista tallennetaan entiseen tapaan talousarvion tietojen kanssa taloustoimiston määrittelemään paikkaan.

su w

Aikataulu:

25.9.2023

Kirkkoneuvosto tekee ehdotuksen kirkkovaltuustolle vuoden 2024 kirkollisveroprosentista ja antaa ohjeet talousarvion ja toimintasuunnitelmien laatimiseksi.

6.10.2023 mennessä

Vastuuryhmien palaverit toimintasuunnitelmista.

9.10.2023

Kirkkovaltuuston talousarvioseminaari
Kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 kirkollisveroprosentista.

3.11.2023 mennessä

Talousarvioesitykset toimintasuunnitelmineen tulee toimittaa taloustoimistoon. Tätä ennen tulevaa toimintaa ja talousarviota suunnitellaan työalakohtaisissa palaverissa, joissa mukana ovat tarvittaessa myös kirkkoherra ja taluspäällikkö.

27.11.2023

Kirkkoneuvosto käsittelee ja tekee ehdotuksen kirkkovaltuustolle seurakunnan ja hautainhoitorahaston vuoden 2024 talousarviosta ja toiminta- ja taloussuunnitelmista vuosille 2025–2026.

7.12.2023

Kirkkovaltuusto käsittelee seurakunnan ja hautainhoitorahaston vuoden 2024 talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelmat vuosille 2025–2026.

Timo Liikanen
kirkkoherra

Juho Järvelin
taluspäällikkö